

NADALJNJE DELO KOMISIJE ZA METODE EKONOMSKE REGIONALIZACIJE MGU

(London 1964, Brno 1965)

Svetozar Ilešič

Po drugem zasedanju Komisije za metode ekonomske regionalizacije Mednarodne geografske unije v Jablonni pri Varšavi v l. 1963, katerega gradivo je bilo objavljeno v vsebinsko dokaj bogati publikaciji (gl. poročilo v »Geografskem vestniku« XXVI, 1964, str. 110-112), se je komisija še dvakrat sestala. Prvič v Londonu, ob priliki XX. Mednarodnega geografskega kongresa (25. julija 1964) in drugič v Brnu (od 7. do 9. septembra 1965). Ker je bil na XX. mednarodnem geografskem kongresu dotedanji predsednik Komisije prof. St. Leszczycki izbran za podpredsednika Mednarodne geografske unije, je mesto predsednika Komisije prevzel prof. Kazimierz Dziewoński (Poljska).

Delovni program Komisije, sestavljen na III. zasedanju v Londonu

Po referatih in diskusiji na III. zasedanju Komisije v Londonu so bile za IV. zasedanje, ki naj bi se vršilo v ČSSR, postavljene naslednje teme:

1. Problemi konceptov in terminologije. Poročevalca naj bi bila H. Bobek in K. Dziewoński.

Mednarodna bibliografija ekonomske regionalizacije. Poročevalec naj bi bil S. Schneider.

3. Primerjalni pregled in ocena politično-administrativnih razdelitev in njihova vloga v nacionalni in regionalni ekonomiki. Poročevalca E. Juillard in M. Blažek.

4. Organizacija študija za uvedbo in izboljšanje planiranja in upravno-teritorialne razdelitve. Poročevalca A. Mintz in V. Prakasa Rao.

5. Kvalitativne metode v študiji ekonomske regionalizacije. Poročevalca B. J. L. Berry in A. Wróbel.

6. Metode opredelive statističnih površinskih enot za regionalne analize in odnošaj med statistično in kartografsko tehniko pri študiju ekonomske regionalizacije. Poročevalec T. Hägerstrand.

7. Tipični problemi ekonomskih regij v nerazvitih ali slabo razvitih področjih. Poročevalca R. Gajda in V. Rogić.

8. Svetovna karta ekonomskih in administrativnih regij. Poročevalec St. Leszczycki.

IV. zasedanje Komisije v Brnu

IV. zasedanje Komisije se je vršilo v dneh od 7. do 9. septembra 1965 v Brnu ob zelo številni udeležbi ne samo rednih in dopisnih članov Komisije, temveč tudi znatnega števila drugih geografov, ki se ukvarjajo s problematiko ekonomske regionalizacije. Zasedanje je organiziral Geografski inštitut Češkoslovaške akademije ved iz Brna, organizacijo pa je zelo uspešno vodil vodja populacijsko-naselbinskega oddelka tega inštituta dr. Miroslav Macka.

V Londonu zastavljeni program je bil z izjemo nekaterih vrzeli uspešno izvršen. Od tam predvidenih poročevalcev niso sodelovali S. Schneider, T. Hägerstrand in V. Rogić. Zato sta točki 1. in 6. tega programa odpadli.

Poglejmo, kakšna je bila slika v drugih točkah.

V vprašanju terminologije ekonomske regionalizacije je bil spet poln pobud referat prof. Dziewońskega (Varšava). Ker vsa koordinacija dela na ekonomski regionalizaciji trpi še vedno na neustaljeni terminologiji, je bilo o tem spet obilo diskusije. Zdi se mi pa vendar, da s te strani še vedno govorimo v zelo različnih jezikih.

V vprašanju odnošaja med politično-upravno in ekonomsko regionalizacijo sta pripravila temeljita referata prof. M. Blažek (Praga) za socialistične in E. Juillard (Strasbourg) za nesocialistične dežele. V glavnem

se je v diskusiji znova pokazalo, da je ta odnošaj mnogo bolj v medsebojnem soglasju v socialističnih deželah, kjer se skuša upravna razdelitev prilagoditi ekonomski regionalizaciji ali obratno, medtem ko je v nesocialističnih deželah upravna razdelitev povečini bolj togo tradicionalna in zato v neskladju z ekonomskimi regijami, kakršne se oblikujejo danes.

V vprašanju, zajetem pod točko 5, se je referent A. Mintz (Moskva) omejil na vlogo geografskih raziskav v praksi ekonomske regionalizacije in upravne razdelitve v Sovjetski zvezi.

Morda najživahnejša diskusija se je razvila v zvezi z vprašanjem matematičnih metod v ekonomski regionalizaciji. Sprožil jo je temeljiti referat ameriškega referenta B. J. L. Berry-a, ki sam zaradi obolesti na žalost ni prišel na zasedanje. Mnenja so bila zelo različna. Nekateri od diskutantov so se izrazito zavzemali za teze referata, drugi pa so prav tako vneto svarili pred tem, da bi v proučevanje ekonomske regionalizacije in v geografska proučevanja sploh pretirano uvajali matematične metode kot skoraj edino sredstvo ali celo kot cilj ter podčrtavali, da so te metode lahko samo koristno dopolnilo ostalih, nič manj važnih sredstev, zlasti terenskih raziskovanj in kartografskih metod.

Precej živa je bila tudi diskusija v zvezi z referatom R. Gajde (Kanada) o tipoloških problemih regionalizacije nerazvitih ali slabo razvitih področij. Ker je referent vzel za osnovo svojih razglabljanj predvsem nerazvite ali slabo razvite države, je precej diskutantov izrazilo svoje mnenje, naj bi bila izhodišče podrobnih premostrivanj konkretna regija in ne samo država. Diskusija je tudi na sploh pokazala, da sta sicer vprašanji razvitih področij in ekonomske regionalizacije med seboj močno povezani, da pa ju ne gre enostavno istovetiti, to se pravi, ne gre kriterijev za ekonomsko regionalizacijo enostavno istovetiti s kriteriji za opredeljevanje razvitih in nerazvitih področij.

V točki 8. delovnega programa je ponovno tehtno referiral prof. St. Leszczycki kot pobudnik ideje o svetovni karti ekonomskih regij.

Izven osnovnih referatov, kakor jih je določilo londonsko zasedanje in ki naj bi bili seveda orodje dela same komisije, se je zvrstila še cela vrsta drugih individualno zasnovanih referatov, tako ali drugače povezanih s tematiko osnovnih referatov in s tematiko ekonomske regionalizacije na splošno. Ti referati so bili sicer sami po sebi zelo poučni, so pa vendar povzročili, da se je osnovna rdeča nit dela komisije ob njih močno razblinila. Zato je tudi Komisija sklenila, da na prihodnjem zasedanju, ki bo 1966 l. v Strasbourg, te vrste referati ne bodo prišli na program.

Od referatov izven ožjega programa komisije naj navedem naslednje: P. Popov (Bolgarija): »Delna matematična optimizacija zvez v hipotezi razdelitve Bolgarije na tri regije«; St. Adamčík (Bratislava): »Problem učinkovitosti kompleksnega razvoja gospodarstva v ekonomskih regijah«; O. Tulippe (Belgija): »Metode ekonomske regionalizacije v Belgiji«; K. Ivaníčka (Bratislava): »Tipologija področij v razvoju v ČSSR«; R. Klöpffer (Zvezna rep. Nemčija): »Urbanske regije v Zahodni Nemčiji«; G. Jacob (DDR): »Raziskovanja v smeri panoške regionalizacije v gradbeni industriji v DDR«; M. Macka (Brno): »Omejitve vozliščnih regij z vidika dnevne migracije delovne sile«; St. Šprincová (Olomuc, ČSSR): »Regionalizacija turizma«; G. W. Hoffman (Austin, Texas, ZDA): »Razvoj regionalne geografije v ZDA«; M. Štrída (Praga): »Problemi ekonomskih regij v ČSSR«; H. Bobek (Dunaj): »Centralni kraji v Avstriji«; referat prof. Bobeka navajam na koncu, ker bi rad na kratko dostavil, da je bil prof. Bobek eden najaktivnejših članov zasedanja in mu je v marsičem, da tako rečem, usmerjal linijo.

Med zasedanjem so nam organizatorji priredili poldnevno ekskurzijo na področje Moravskega krasa. Tam nas seveda ni zanimal samo kras, temveč predvsem bližnji živahni industrijski kraji (Blansko, Křtiny, Kuřim), katerih gravitacijske sfere v dnevnem pretakanju delovne sile se zanimivo prepletajo s te vrste gravitacijo Brna. O tem problemu so nam bile posebno dragocene informacije M. Macke, ki vodi njegovo raziskovanje.

Po zasedanju pa smo bili povabljeni na tridnevno ekskurzijo na vzhodno in severno Slovaško ter na jugovzhodno Moravsko. Z letalom smo se zapeljali v Košice, od tod pa nadaljevali pot v Prešov, Spišsko kotlino, Tatransko Lomnico, Liptovsko kotlino in po dolini srednjega Vaha proti moravski meji ter čez njo mimo Gottwaldova in Uherskega Hradišta nazaj v Brno. Ekskurzijo je v njenem daljšem, slovaškem delu strokovno vodil doc. dr. K. Ivanička (Bratislava), v moravskem pa prof. M. Blažek. O njej podrobneje poročam v »Geografskem obzorniku«. Pristavil bi samo še, da smo, kakor povsod v CSSR, še posebno na Slovaškem ugotovili tesno in zelo plodno sodelovanje geografov s prakso in politično-družbenimi organi.

Résumé: Le travail prolongé de la Commission des méthodes de régionalisation économique de l'UGI.

S. Ilešič

L'auteur présente un bref rapport préliminaire sur les travaux de la Commission depuis la IIe Conférence à Londres (à l'occasion du XXe Congrès International de Géographie) jusqu'à la IVe Conférence, tenu à Brno (Tchécoslovaquie) en septembre 1965.

**KOMISIJA ZA APLICIRANO GEOGRAFIJO PRI MEDNARODNI
GEOGRAFSKI UNIJI**

(Prvo zborovanje, Praga, september 1965)

Vladimir Kokole

Prve uradne pobude za formiranje stalne komisije v okviru Mednarodne geografske unije so se pojavile že na XIX. Mednarodnem geografskem kongresu v Stockholmu pred petimi leti. Formalno pa je bila komisija za aplicirano geografijo ustanovljena šele l. 1964 na XX. kongresu v Londonu, z ustreznimi akti kakor jih predvideva statut unije. Kakor je mogel z zadovoljstvom ugotoviti na sklepnem zasedanju Sekcije za aplicirano geografijo na londonskem kongresu profesor Tullippe, sta prav veliko zanimanje za delo te sekcije in številna udeležba ob referatih in diskusijah pokazala, da je obstoj stalne komisije res upravičen. Za njenega predsednika je bil izbran seveda veteran v prizadevanjih za aplikacijo geografije, prof. O. Tullippe iz Liégea, za tajnika pa zelo agilni prof. Michel Phlipponneau z Univerze v Rennesu. Poleg tega so bili izvoljeni za redne člane komisije še prof. L. Straszewicz iz Lodzi, prof. Nash (ZDA), prof. Sočava (ZSSR) ter prof. Šafi (Indija).

Komisija si je takoj v začetku začrtala kar obsežen program svoje dejavnosti za štiriletno obdobje, to je do naslednjega XXI. Mednarodnega geografskega kongresa. Predvsem je predvidela za vsako od treh vmesnih let sestanke komisije, razširjene v prava zborovanja vseh, ki se bavijo z aplicirano geografijo ali se zanimajo zanjo in seveda utegnejo priti na zborovanje. Za vsako od zborovanj je odbor izbral tudi posebno aktualno tematiko, tako da bi v treh letih obdelali najbolj pereče probleme, ki jih odpira aktivno sodelovanje geografov, geografskega raziskovanja pri reševanju vsemogočih praktičnih vprašanj, ki jih odpira življenje.

Prvo predvideno zborovanje je bilo letos, od 13. do 18. septembra v Pragi. Pravzaprav se je tam le začelo, v prostorih Geografskega inštituta Češkoslovaške akademije znanosti ČSAV, ki je bila gostitelj. Dejansko pa je bilo zborovanje v Liblicah, kakih 50 km severno od Prage, kjer ima ČSAV na razpolago renoviran baročni grad za sestanke, konference in podobno in je opremljen kot hotel.